

ВЛАДИКА НИКОЛАЈ: ПОГАСИ ПОЖАР МРЖЊЕ И ЗАЖЕЖИ ОГАЊ ЉУБАВИ У СРЦИМА СВИХ НАРОДА ТВОЈИХ

МОЛИТВА ЗА УМНОЖЕЊЕ ЉУБАВИ

Господе Боже, Створитељу и Сведржитељу, који си саздао свет невидљиви и видљиви из преобиља љубави, који све држиш јаком десницом Твојом, Теби се молимо у овај дан услиши нас, помилуј и спаси.

Не молимо Ти се сада, благи Боже, само за себе и за свој народ, него за све народе и племена што их држи црна земља, а највише за народе крштене, ко којих се, од многих безакоња, утолио огањ љубави, а разбуктао пламен мржње. Молимо Ти се, Свемогући Свемилостиви Творче и оче наш: погаси пожар мржње и зажежи огањ љубави у срцима свих народа Твојих.

Боже вечне Истине и вечне љубави, који си открио људима истину и засведочио љубав преко Сина Твојега Господа Исуса Христа распетог васкрслога, ваистину праведан је гнев Твој на род људски у наше дане, јер су многи презрели истину и обрнули се од Тебе ка лажним боговима, који су их завели у беспутну пустињу која се зове лаж, мржња и злочин. Ти једини можеш нас повратити на пут прави. Покајнички вапијемо Ти: погаси што пре пожар мржње и зажежи огањ љубави у срцима свих народа Твојих.

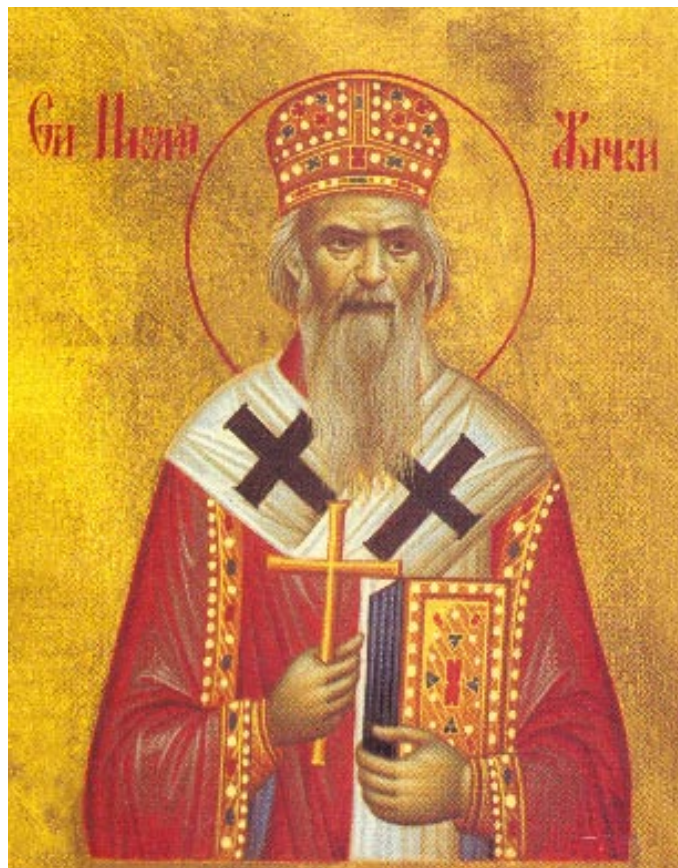
Христе Свесилни, Ти који си утишио буру на мору, утишај садашњу буру мржње што хоће све да нас потопи, на радост Твојега и нашега архипротивника; и Ти који се губаве чистио од губе, очисти све нас од губе мржње и насиља; и Ти који си отворио очи слепоме, отвори духовне очи људима, да би човек видео у човеку брата, а не крвника; и Ти који си завештао апостолима Твојим љубав као Твоје последње завештање, разгори, о Царе љубави, разгори божанску љубав у срцима свих међусобно завађених народа!

Умножи, Господе, љубав на земљи. Нека дође царство љубави на земљи као што је на небу. Озебли смо од мржње - да се огрејемо на сунцу љубави.

И да сви познамо да је љубав највећа стварност и највећа сила на свету. Она даје снагу, пружа утеху, односи победу, исцељује све слабости душе и тела. Она умножава свако друго добро које људи пожеље. Претежнија је од свакога знања, сваког богатства и сваке славе земаљске. Љубав је јача од смрти и пакла и лако се прави мост преко смрти и пакла у живот вечни.

Молимо Ти се, Господе, услиши нас и даруј нам љубав Светитељску! Да не мислимо зло и да не желимо освету.

Боже, оца нашег Светог Саве, који се трудио за срећу свих народа са којима се сретао из превелике љубави према Теби и према свим народима Твојим. Дај и нама такву љубав, да би се смели усудити славити Те с анђелима и певати: Свајт, свајт, свајт Господ Саваот. Амин.

Свети Владика Николај Жички и Охридски
23. 12. 1880. - 18. 3. 1956.

НАШ НЕУСТРАШИМИ БОРАЦ ЗА ВЕЧНОСТ

Обзидана народним телом, столећима је наша народна душа муцала и мучила се тражећи језик којим би, одзборила своје болове, своје туге, своје чежње и своје молитве. И нашла је свој језик, нашла у Владици Николају. Кроз њега наша муцава душа променила се у ридање, како не виде наше око, у речите молитве какве не чу наше ухо Он је богослани огњени језик, који стоји над нашом душом и она се пламено и страшно исповеда "Тросунчаном Владици светова". Он је стил, благодатно-раскошни стил наше душе. Он говори; никада у нас није тако говорио човек. Он се моли; никада се у нас није тако речито молио човек. Он има дар речи, јер има дар свеосећања, дар жалостивости, дар

Манастир Лелић - задужбина православног теолога и писца из 20. века, Св. владике Николаја Велимировића, чије се мошти налазе у његовој задужбини.

свељубави, дар молитве. До њега, ми смо били очајни: утрнула је христочежњивост наше душе сасушила се и замрла. Од њега - ми смо устреперили радошћу: христочежњивост наше душе оживела је у њему, васкрсла и подмладила се. Пламена христочежњивост Расткова уселила се у њега и разбуктала у огроман пожар: и он гори у том пожару, гори на жртву всесоженија за свјех и всја. Зато је он постао наш оптимизам, наш оптимизам у мрачне дане наше очајне садашњице. Ми присуствујемо великом и ретком чуду, дивном и светом знаку времена: први пут се блажена Вечност Свете Троице укотвила у Растку, и од христочежњивог Растка створила христоносног Саву; други пут се та иста Вечност укотвила у Владици Николају, и од христочежњивог Николаја на наше очи ствара христоносног Николаја.

Они љубимци Вечности знају тајну наше православне душе, знају како се од бунтовне и христорборске словенске душе може изградити душа христоллика. Од Светога Саве тја до данашњег Дана наше Православље није имало речитијег и моћнијег исповедника од Владике Николаја. На њему ће се с молитвеним дивљењем задржавати и оптимизирати наши потомци као ми на Св. Сави. Потомци наши ће се дивити, и жалити што не виде што ми очима својим видимо, и не чују што ми ушима чујемо. За њих, као и за многе од нас, он ће бити: огњиште на ком се прозебли скепсом и малOVERЈЕРЈЕМ краве и загревају.

Читам и пречитавам Молитве на језеру но сва сладосна драж њихова испливава у душу моју, када их молитвено читам и пречитавам. Он, чудотворац молитвених ритмова, има власт над душом мојом, говорим себи: ја сам закључан у чула, ја чулима мислим, но кад његова чудотворна молитва проструји кроз душу моју окајану, намах се чула, ти шрафови душе, одшрафљују, и душа моја, рањена птица моја, окриљена излеће и понире у слатке дубине Вечности. А раслабљено срце моје говори ми: он пробија чауру времена и простора, која обмотава и гуши душу твоју, и изгони лептира душе твоје у плава пространства безграничне Вечности. У истини, он је канал којим Вечност излази у душу моју и којим душа моја улази у Вечност. Он појачава осећање моје личне

Манастир Телије - градња манастира везује се за време владавине деспота Стефана Лазаревића. У манастирској порти сахрањен је и велики православни мислилац 20. века Ава Јустин Поповић

бесмртности до личне вечности, и ја се осећам странцем у свету, а домаћин у Вечности.

Он молитвом мисли, молитвом философира. Осећа се да кроз њега говоре светлосне душе великих подвижника православних, нарочито чаробна душа Св. Симеона Новог Богослова. Он молитвом осећа Бога, молитвом осећа и сву твар. Он је у молитвеном одношају према свему. Томе води Православље, и само Православље. Душа се сва сабира у молитву, и кроз бескрајно компликовано чудо, звано свет, иде вођена молитвом, јер је молитва једини окати путовођа ума, и срца и воље.

Он говори о Христу зато што живи Њиме. Он проширује своју тајанствену личност до богочовечанских размера: преживљава лично опитно боговаплоћење и рођење Христа у души својој. То потсећа на благодатно - опитну христологију Макарија Светог и Великог. Смисао човека је: родити Христа у себи, постати Бог, јер је зато Бог постао храна људима.

Када, молитвом разнежену, душу своју окрене према твари: он узаври жалошћу и разрида се ридањем потресним. Јер је болесна, рањави и тужна сва твар. Заиста, у његовим сузама "ври жалост свих створења." Заиста, у његовом плачу, плачу све људске очи и сва људска срца. Он болује боловима све твари; и тугује тугом свих твари. Гле, Бог нам је послао Јова који страда страдањима свега човечанства и све твари. И још: он је наш Исаија који видовито и надахнуто осмишљава страдање уопште, и оправдава богочовечанско страдање напосе.

Свет је овај болесник, кога је разболео грех, јер је грех - болест, и презирање грешника презирање и болесних. Молитвом ходи око тешког болника наш лекар, молитвом ходи и молитвом лечи и исцељује. Не презири грешнике, но моли се за њих. Жали и сажаљевај сваку твар, но не осуђуј. Прошири молитвом душу своју, и удуби, и заплакаћеш над тајном света горко и тешко. Омолитви срце своје, и душу и ум, и они ће постати непресушна врела суза са всјих и всја. Преосвећени молитвеник је омолитвио сву душу своју, и дух и ум: и грехе свих грешника осећа као своје, и болове свих твари преживљава као своје, и каје се за све грехе као за своје, плаче и уздише.

Молитва проширива границе човека до Свечовека; чини човека осетљивим за све болове и грехе; чини човека способним да плаче оком свих уплаканих и тугује тугом свих тужних. Кроз дивне молитве нашег псалмопевца струји душа Свечовека. Границе времена и простора ишчезавају; молитве одишу васељенском душом: говори нероб времена и простора, не човек, већ Свечовек.

Христочежњивом душом његовом ми смо заљубљени у Христа, и док се робови времена и простора кољу о трошна богатства земље, наш неустрашими борац за Вечност стоји на мртвој стражи наше душе, клечи, метанише, јеца и моли се за всјих и всја.

Господе човекољубиви, омолитви ме молитвеношћу Преосвећеног оца Николаја.

Отац Јустин (Поповић), 1922
Предговор за МОЛИТВЕ НА ЈЕЗЕРУ

ВИШЕ ПРОЈЕКТА НЕГО ПОВРАТНИКА

Непуних седам година после завршетка рата на Косову, повратак расељених лица још није одмакао од почетне фазе. Према подацима УНМИК-а и других међународних институција, за тих шест година на Косово се вратило тек око 15.000 грађана који су крајем 1999. године, али и наредних година потражили привремени смештај негде изван Косова. Од тог броја, половина се односи на расељене Србе. Истовремено, на пројекте повратка међународна заједница утрошила је неколико десетина милиона евра.

Повратак који је један од најбитнијих стандарда које је међународна заједница одредила за Косово, још увек се према доступним подацима одвија споро. Међутим, нигде се не може наћи прецизан податак колико је тачно расељених нашло уточиште у Србији и Црној Гори. Цифра се креће од 110.000 до 250.000 неалбанаца, у зависности од извора података. У сваком случају, највећи број неалбанаца је отишао с Косова у јуну и јулу '99. године, али су се многи иселили и наредних година, чак и из хомогених српских средина. Према подацима Координационог центра за Косово и Метохију број регистрованих расељених и прогнаних лица у Србији је 212.781, а у Црној Гори 29.500 особа. Према подацима исте институције за шест година се на Косово вратило тек око 1.300 породица Срба и Црногораца, односно око 11 хиљада лица, од којих је око пет хиљада Срба. УНМИК има нешто другачије податке, који говоре да се преко 14.000 неалбанаца вратило. Међутим, без обзира који је од ових података тачан, јасно је да се ради о веома малом броју људи, у односу на број оних који су се одселили.

Проблем интерно расељених

Александар Михајловић из Удружења расељених "Завичај" у Грачаници, указује на још један аспект проблема расељених лица, о коме се протеклих година веома мало говорило. Михајловић каже да ниједна од страна - дакле ни политичари у Приштини нити у Београду, нису приступили решавању овог проблема на прави начин. Сви они, као и међународна администрација на Косову, потпуно су заборавили велики број расељених лица која се већ шест година налазе у привременим смештајима на самом Косову, каже Михајловић.

- Морамо бити искрени и рећи да питање повратка расељених особа није никада било озбиљно схваћено, а посебно није вођено рачуна о расељеним људима који се налазе на самом Косову - истиче он.

Та збрка у бројевима, као и одређене разлике између података Владе Србије и УНМИК-ових података се објашњава тиме да представници Координационог центра заступају тезу да УНМИК у повратнике убраја и све оне који се, на пример, пријављују у северном делу Митровице, не би ли остварили неке припадности, а настањени су заправо у Србији и имају статус расељених лица.

Осим УНМИК-а и Координационог центра, питањима повратка бави се и косовско Министарство за заједнице и повратак. Славиша Петковић је тврдио да је за само месец дана успео да врати више Срба на Косово него што је то Координациони центар урадио за шест година. Међутим, Петковићева самохвала, завршила је на речима, док је новац из његовог министарства трошен на разне ствари, али не и на повратак. И док се, тако, на проблемима расељених граде каријере на све стране, а по свему судећи у оптицају је и велики новац, док они који су се вратили и даље се суочавају са великим проблемима.

Милан Јовић из села Видање, у које се пре годину и по вратило око стотинак Срба, каже да је срећан што се вратио у своје село. Према његовим речима,останак је међутим неизвестан.

- Опстанка и останка овде неће бити без посла. Нико нам не даје кредите ни донације, нити ико организује неку делатност, да имамо чиме да се бавимо. Врtimo се овде по селу по цео дан и једино можемо да одемо у сеоски дом, где можемо да играмо стони тенис - објашњава он.

Оно што се прво учи када се погледају бројни планови за повратак јесте да у њима уопште нема градова. Градња кућа за повратнике организује се углавном у сеоским срединама. Постоје слабаши покушаји да се у Клину и Исток врате Срби, али је то ипак веома спор процес.

Посебна прича су такозвани интерно расељени на самом Косову. То су углавном људи који су током мартовског насиља 2004. године остали на Косову, али су морали да се склоне у веће српске средине. У марту 2004. године запаљене су све куће у селу Свињаре, а само након годину дана почело је "свечано" предавање кључева обновљених кућа. Срби су често имали разумне примедбе на квалитет радова, што је посредно признала и косовска влада. Мањи број Срба се вратио у то село, али се многи од њих жале да су свакодневно на мети крадљиваца. Осим стоке и пољопривредних машина, лопови са тих обновљених

Амбуланта у Гораждевицу крај Пећи

кућа односе све што се може однети. Починиоци тих крађа још нису познати, иако је Косовска полицијска служба (КПС) појачала патроле у том селу.

Ипак, највећи проблем за повратнике свакако је недостатак посла. Недостатак пуне слободе кретања онемогућава повратнике да обрађују своја имања, што додатно отежава живот у селима. Ако се има у виду да је стопа незапослености на Косову већа од 50 одсто, тешко је очекивати да ће млади људи похрлити да се врате, чак и када би безбедносна ситуација била потпуно стабилна.

За међународну заједницу питање повратка годинама је било приоритет, а највиши политички лидери косовских Албанаца у више наврата су јавно позивали расељене Србе да се врате у своје домове. Међутим, најчешће су се скоро сви ти напори завршавали на тој реторици, а изостајала је конкретна, директна и недвосмислена политичка подршка. Питање повратка често је било оптерећено дневним политичким препуцавањима приштинских и београдских званичника, а Срби никада нису били уверени да су политички лидери косовских Албанаца искрени у својим намерама да директно помогну повратак расељених лица на Косово.

У контактима са представницима међународне заједнице Београд је често истицао проблем повратка као пример да косовски Албанци нису искрени у намери да изграде истинско демократско друштво на Косову. Међутим, ни сам Београд није учинио ништа значајно како би поспешу и убрзао повратак расељених и олакшао им живот на Косову.

За последњих шест година постало је сасвим јасно да повратак расељених првенствено зависи од спремности већинске албанске заједнице да прихвати своје некадашње комшије. (Грађански гласник)

Тања Вујисић

ОБЕ СТРАНЕ ТРЕБА ДА ПОЛОЖЕ КАРТЕ НА СТО И ДА БРЗО ДОЂУ ДО СПОРАЗУМА

Амбасадор САД Мајкл Полт

Председник Буш је недавно рекао да су Сједињене Државе "партнер за бољи живот" многим нацијама широм света. Желим да тако буде и овде у Србији и Црној Гори. У оквиру нашег партнерства са народом Србије и Црне Горе и наше сарадње са вашим лидерима - политичким, економским, социјалним и религиозним - радимо на побољшању свакодневног живота људи ове земље. Моје колеге и ја радимо то сваког дана - било да радимо на подршци

за изградњу пијаце у Плаву у Црној Гори, помажемо произвођачу играчака са Златибора да прошири свој бизнис, шаљемо стотине ученика средњих школа да студирају у Сједињеним Државама, или обучавамо полицијце у Земуну.

Сједињене Државе желе да Србија и Црна Гора успе. Желимо да Србија и Црна Гора има јаке демократске институције, јаку економију и да буде не само наш партнер већ и пуноправни партнер Европе и свих евроатлантских институција. Ваш успех је и наш успех.

У Србији посебно, један од начина на који може да се успе јесте да се питање статуса Косова реши на миран начин. Иако постоје бројна тешка питања која треба решити у том процесу, у нашем је интересу - вашем и нашем - да се пронађу решења тако да сви људи овог региона могу да крену напред у правцу просперитетне и сигурне будућности.

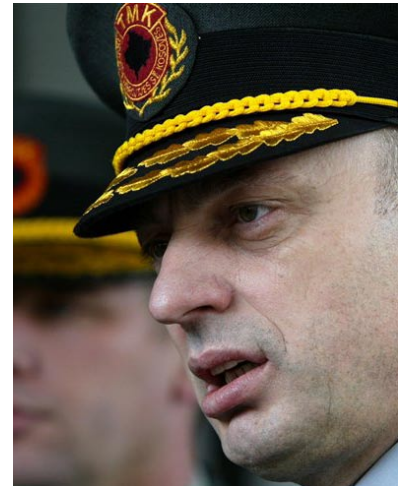
Сједињене Државе раде веома озбиљно са Контакт групом и специјалним изаслаником УН Мартијем Ахтисаријем да обезбеде да разговори о коначном статусу Косова донесу закључак кроз конструктивни дијалог Београда и Приштине у 2006. Амерички представник на преговорима о Косову амбасадор Френк Визнер наставља да путује у Приштину, Београд и Беч, како би помогао да сваки закључак о будућем статусу Косова буде резултат компромиса, да ојачава регионалну стабилност и да обезбеђује заштиту права свих становника Косова, укључујући и српско становништво. Без таквих заштита коначан статус Косова не може бити одређен.

Србија има светлу будућност - као лидер на Балкану, регионални економски мотор, снажна демократија и успешан партнер за Европу и Сједињене Државе. Њена будућност и будућност Срба и осталих народа у региону иду руку под руку са будућношћу људи на Косову. Сви становници Косова морају да буду у стању да живе у безбедности, сигурности и економском просперитету и под владавином права. Не неког дана, већ сад. Добра воља, флексибилност и не мала доза лидерства, храбрости и визије биће неопходна да се достигне практично и одрживо решење. Према мом мишљењу, једна ствар је извесна. Време није на нашој страни. Обе стране треба да положи своје карте на сто и да брзо дођу до споразума. Историја неће бити љубазна према онима који истрајавају на принципима, а на крају не успеју да остваре хуман и функционалан исход.

Мајкл Полт

ПОДРШКА СВИХ СТРАНАКА ЈЕДИНО У ПРЕГОВОРИМА О СТАТУСУ

Међународни званичници дочекали су похвалама Агима Чекуа, бившег команданта Косовског заштитног корпуса, КЗК, након његовог преузимања дужности премијера 10. марта. Шеф Мисије Уједињених нација на Косову, УНМИК, Сорен Јесен Петерсен, изјавио је да се Чеку "већ показао као добар партнер УНМИК-а... и међународне заједнице". И косовски Албанци поштују Чекуа као личност, надајући се да ће његов долазак оснажити преговарачки тим у разговорима о коначном статусу Косова. Међутим, на

Премијер Агим Чеку

вест о томе да ће кабинет његовог претходника Бајрама Косумија остати нетакнут, упркос бројним притужбама због неефикасности и корупције, они који су очекивали промене у саставу владе жестоко су критиковали Чекуа. Његова одлука да задржи старе министре у влади, осим бившег потпредседника Адема Салихаја, може се протумачити као прагматичан политички приступ. Коалициони партнери у влади - Демократски савез Косова, ЛДК, и Савез за будућност Косова, ААК - одбили су да промене своје министре. Чеку је јасно ставио до знања своје разочарење због тога, рекавши да су његове "могућности на положају премијера једно, а његове жеље друго".

Током свог првог путовања ван земље у својству премијера, 21. марта, Чеку је посетио Беч и Брисел где се сусрео, између осталих, са специјалним изаслаником Уједињених нација за Косово Мартијем Ахтисаријем. Ахтисаријев портпарол Хуа Јиханг рекао је за Балкан инсајт како је међународни изасланик упозорио новог лидера да не сме губити ни тренутка. Према Јихангу, Ахтисари је рекао да "време не иде у прилог текућем процесу као и да су потребна додатна побољшања" у погледу питања као што је безбедност етничких мањина и њихове реинтеграције у друштво у коме су Албанци већина.

Чеку се обавезао да ће мањинска права, укључујући права Срба, поставити као свој приоритет. То је поновио и у Бриселу, следећој станици на путовању после Беча, где је званичницима Европске уније обећао да ће пружити руку огорченој и преплашеној српској мањини у покрајини. "Јасно смо ставили до знања како желимо да Срби остану на Косову - да буду равноправни, слободни, безбедни, да воле Косово и да се у њему осећају као код куће", рекао је Чеку.

Косовски медији су овакав исход означили као први ударац Агиму Чекуу. "Први пораз генерала" - био је наслов у једном дневном листу. Ипак, Чеку је из овог 'окршаја' изашао с једном утехом. Коалициони партнери су прихватили могућност да он може после три месеца разрешити дужности оне министре за које утврди да не задовољавају. Чеку, такође, није оставио места сумњи како намерава да искористи ову могућност ако буде потребе. "Сви министри су на проби", рекао је он. "Њихов рад ће се анализирати и процењивати по истеку сто дана".

Чеку је преузео дужност у кључном тренутку док теку преговори о статусу, а међународни притисак на Косово расте да покаже резултате у имплементацији стандарда Уједињених нација у области добре управе овом територијом. Ови стандарди се углавном односе на транспарентност у органима власти, борбу против корупције и однос према етничким мањинама - поготово

највећој, српској мањини. Додатни изазов је потреба да се ради на плановима и стратегијама за интеграцију Косова у Европи.

Илир Дуголи, независни политички аналитичар који је некада радио као саветник Агима Чекуа, каже да је неуспех покушаја смене старих министара озбиљан ударац. "Сумњам у могућност постизања напретка, имајући у виду да се састав владе није променио", каже он. "Тиме се нови председник владе ставља у неугодну позицију", додаје Дуголи. "Дневни компромиси које ће морати да прави са странкама и министрима могли би маргинализовати оно што би требало да буду његови дугорочни приоритети". Дуголи закључује: "Рад са неким министрима који већ имају непоправљиво негативан имиџ представљаће изазов".

Опозиционе странке износе исти став, осуђујући премијера због неуспеха у покушају да се крене изнова. Влора Читаку из Демократске странке Косова, ПДК, највеће опозиционе странке на Косову, сматра да су промене у влади само козметичке. "То је била добра прилика за владу да се клони политике неуспеха, лоше управе и корупције, али се то није десило", рекла је Читакуова за Балкан инсајт. Теута Сахатија, потпредседница друге по величини опозиционе странке, центристичке ОРА, каже да се у неделотворности прошле владе није само одсликавала неспособност Бајрама Косумија, већ, такође, и његових министара. "Чеку је наследио исти кабинет и уз сво дужно поштовање према његовој личности, могу рећи да он, ипак, нема чаробни штапић којим би неуспешне министре претворио у успешне", сматра Сахатија.

Једина област у којој Чеку може рачунати на широку подршку свих странака су преговори о коначном статусу. Као премијер, Чеку се придружује "уједињеном тиму" које заступа Косово у преговорима. Његове колеге у тиму су вршилац дужности председника Косова Фатмир Сејдиу, председник косовске скупштине Кољ Бериша, шефови двеју опозиционих странака Хасим Тачи из ПДК и Ветон Сурои из ОРА, и координатор Бљерим Шаџа.

Теута Сахатија из ОРА сматра да ће Чекуова репутација особе са јаким личним интегритетом њега учинити ефикаснијим фактором у преговорима од његовог претходника. Дуголи истиче да је добро познато да је "уједињени тим" далеко од јединства, те да пати од "лоших међусобних односа између неколико чланова". Нови председник владе сада има могућност да крене изнова, каже он.

Имајући у виду следећу рунду преговора о статусу чији је почетак заказан за 3. април, Чеку је изјавио како жели да пошаље сигнал Србима да његова влада има за циљ усклађивање односа према мањинама са стандардима Европске уније. (Бирн)

Брикенда Реџени

Зашто неки косовски Срби примају две плате

КОЈЕМ СЕ ПРИВОЛЕТИ БУЏЕТУ

По налогу Координационог центра, косовски Срби су били дужни да до 24. марта раскину уговоре са УНМИК о примању средстава из буџета Косова. Ова наредба односи се, пре свега, на запослене у образовању, здравству и социјалним службама у централном делу Косова. Реч је, о износу од 130 до 180 евра на месечном нивоу. Запослени Срби у поменутиим институцијама примају и плату од Републике Србије и то у два пута већем износу од својих колега у Србији.

У јавност целу причу су изнели представници Српске листе за Косово и Метохију Оливер Ивановић, Горан Богдановић и Ранђел Нојкић, који су навели да ће та кампања погубно утицати на остале Србе. У Координационом центру тврде да је њихова препорука у складу с пројектом о децентрализацији.

Премијер Косова Агим Чеку позвао је косовске Србе да не буду жртва политике Београда, већ да се оријентишу према Косову и у том сегменту да примају плате које им обезбеђује буџет Косова. Обећао је де ће бити поштован и промовисан културни идентитет Срба. "Немојте учинити грешку да се одвојите од Косова, да остављате ваше домове, на позиве које вам упућују други, они који никада нису живели на Косову", нагласио је Чеку.

Др Санда Рашковић Ивић

Како посланици Српске листе тврде, радници, а пре свега запослени у образовању од Приштине новац примају као донацију, што значи да немају никакве обавезе према наставном програму који је усвојило косовско Министарство за образовање, науку и технологију.

Посланик Српске листе за КИМ Оливер Ивановић сматра да потез Координационог центра може утицати на појединце да напусте Косово. Он наводи да је реч о "погрешном потезу који после шест година треба да учврсти позицију оних који су манипулисали новцем из косовског буџета". У случају да Срби почну да напуштају Косово,

каже Ивановић, разговори о територији немају никаквог смисла, а ослабиће и преговарачка позиција Београда.

Потпредседник Координационог центра за Косово и Метохију Милорад Тодоровић каже за Данас да са правне тачке гледишта нико не може да има два послодавца, за исто радно место и исто радно време.

- Политички разлог би био то што је српски преговарачки тим на преговорима у Бечу ултимативно захтевао да области од значаја за функционисање локалних заједница са већинским српским становништвом морају да буду у институционалној вези са Србијом и примењују законе који важе у Србији - наглашава Тодоровић.

- Координациони центар припрема социјалну карту и према прелиминарним закључцима седам одсто Срба и осталих неалбанаца је запослено и прима неку плату. Од тог броја око 3,8 одсто су запослени у здравству и просвети. Велике социјалне тензије ствара чињеница да неки људи примају дуплу плату од Србије, а осим тога и од неке друге владе - упозорава Тодоровић.

Он каже да на састанцима са директорима здравствених и образовних институција није било критика захтева да се плате убудуће примају само из буџета Владе Србије. Тодоровић тврди да здравствене институције од Министарства здравља Владе Косова једном до два пута годишње добијају лекове које им то Министарство одреди, а то су често и лекови којима истице рок трајања.

Међутим, посланик Српске листе за КИМ Ранђел Нојкић тврди да су изјаве неких директора изнуђене, јер је вршен притисак на њих. Наводно им је прећено да ће, уколико не прихвате налог Координационог центра, бити смењени са позиција на којима се налазе. Он, такође, сматра да о потреби одбијања новца из косовских институција најмање има право да говори Тодоровић, јер је "до пре неколико месеци примао плате од тих институција, а док је у Влади Косова био коминистар за повратак примао је чак четири плате из косовског буџета".

Потпредседница Српског националног већа Рада Трајковић запослена је као директор Дома здравља у Грачаници, подржава захтев Координационог центра и каже да не разуме Србе који примају "по три плате и више верују лажним обећањима косовских власти него институцијама Србије".

До краја 2003. просвета и здравство финансирани су међународним донацијама. Међутим, УНМИК администрација је пребацила то финансирање на привремене косовске институције. Према речима Тодоровића Република Србија нема ништа против УНМИК, али је неприхватљиво да Срби буду "трансферисани на те институције, без икаквих претходних консултација".

Председник Синдиката образовања Косова Иван Портић каже за Данас да су услови рада за око 3.500 запослених у 103 основне и средње школе, врло тешки и да је помоћ које су се запослени одрекли и те како била корисна. Плата коју Срби запослени у просвети добијају од Владе Србије у просеку износи око 38.000 динара, што је за 80 одсто више од просветних радника у Србији. Према његовим речима, новац који су просветари добијали био је у виду донација.

Председник Синдиката образовања Србије Бранислав

Павловић за Данас оцењује да одрицање од новца који су просветари добијали од УНМИК није велики ударац за њих.

- Они су од УНМИК добијали по 130 евра и једно време су били најплаћенији просветни радници у Србији. Међутим морају се узети у обзир и њихови услови рада. Упоредимо наставника који живи у Београду са платом од 300 евра и неког ко живи у Грачаници и има плату од 600 евра - каже Павловић.

Истини за вољу, Срби уколико желе да утичу на збивања на Косову и Метохији морају да учествују у раду косовских институција, које осим пуког позивања Срба да их подрже, у најкраћем року треба да гарантују безбедност и слободу кретања за грађане неалбанце. Срби са Косова најбоље знају с ким треба да деле животни простор, или од кога да примају плате. Одлуку у години у којој би према најавама међународних званичника требало решити статус Косова, требало би да донесу сами, без "помоћи" са стране

На КиМ расте забринутост од чега ће се живети у будућности

НАДЕ У ОБНОВУ ПРОИЗВОДЊЕ ВИНА И РУДА

Док Косово улази у преговоре о коначном статусу за које се Албанци надају да ће се окончати независношћу, све више се обраћа пажња на питање од чега ће око два милиона становника Косова живети у будућности.

Мада локални званичници тврде да Косово има потенцијал за извоз многих производа, као што су угаљ и вино, у стварности се заправо мало шта извози, што доводи у питање економску одрживост на дуги рок. Пад извоза се није успорио након што је НАТО потиснуо српски режим из покрајине 1999. године и извоз данас чини веома скромних четири одсто укупне трговине која се обавља на Косову. Суморну слику предочавају подаци које износе званичници косовског министарства трговине и индустрије.

Мапа природних богатстава Косова и Метохије

"Трговинска размена Косова са другим земљама је вредела 1,2 милијарде евра у 2005. години", каже Ремзи Ахмети из овог министарства. "Од тога, увоз је вредео 1,1 милијарду евра док је извоз износио скромних 43 милиона евра", додаје он. У поређењу са 2004. годином то је пад за три одсто. Раста је било само у малим специјализованим активностима као што су печурке и кожна галантерија.

Сафет Гердзалију, шеф канцеларије за економске односе Косова са иностранством, био је веома директан описујући актуелну ситуацију. "Косово извози готов новац и увози робу из региона", сматра он.

Катастрофа која прети Косову навела је економске експерте из администрације Уједињених нација у покрајини да се дубоко замисле. Јоаким Рикер, шеф четвртог "стуба" УНМИК-а, који се бави економијом, каже: "С обзиром на природне ресурсе, Косово би могло да извози руде и метале по конкурентним ценама, попут угља, олова, цинка, никла и магнезијума. Такође поседује

потенцијал за производњу и извоз великих количина електричне енергије." И додаје: "Са младом и бројном радном снагом, Косово би евентуално могло производити текстилне производе и обућу."

Мухамед Садику, економиста и члан косовског тима за преговоре о коначном статусу, сматра да би Косово у будућности могло да производи вино, електричну струју и друге конкурентне производе, али не у значајној мери. "Да ли би Косово могло да извози угаљ или не, такође зависи од обима приватних инвестиција у ту привредну грану", оцењује Садику.

Мухамед Мустафа, директор Риинвеста, непрофитне организације за истраживања и развој политике, слаже се да извозни потенцијал Косова није изгубљен случај. "Роба коју смо извозили у прошлости, као што су олово, електрична струја и вино, нуди могућност за оживљавање производње и извоза након спровођења приватизације и осавремењивања производних погона", каже он. Мала и средња предузећа би могла имати кључну улогу у повећању извоза, додаје Мустафа, јер су се већ добро показала у областима као што су воћни сокови и друга прехрамбена роба.

Ипак, стручњаци упозоравају да ће оживљавање старих привредних грана, као што је производња вина, бити мукотрпан посао. Прво, виногради су озбиљно оштећени током оружаног сукоба који је беснео на Косову крајем деведесетих. Чак и они виногради који нису претрпели физичку штету у сукобу, пропадали су током многих година небриге и немара након 1999. јер су се Београд, Приштина и Мисија Уједињених нација гложиле око тога у чијем су заправо власништву.

Што се тиче индустрије косовска предатна индустрија није морала да се избори за своје место на европском тржишту, јер је живела од продаје у бившој Југославији чији је Косово било тада саставни део. Кујтим Добруна, директор Економске иницијативе за Косово, ЕЦИКС, са седиштем у Бечу, указује на чињеницу да Косово још увек није достигло прву фазу у процесу издавања атеста и сертификата - што је основни предуслов за било какав извоз у Европску унију. С обзиром на то да не постоји институција која би се бавила сертификатима, стандардима и успостављањем критеријума за квалитет, није од велике помоћи то што косовска роба "ужива повластице у трговини са Европском унијом", додаје Добруна. Он предлаже косовским произвођачима да се усредсреде на јачање иначе слабих производних капацитета, те да попуне празнине у понуди на домаћем тржишту пре него што покушају да продају своју робу у иностранству. (Бирн)

Арбана Цара

ДА ЛИ БИ НЕЗАВИСНОСТ КОСОВА БИЛА ПРЕСЕДАН?

У данашњем Мосту разговараћемо о томе да ли би независност Косова била преседан са становишта међународног права, а наши саговорници су два професора међународног права - у Приштини Енвер Хасани, а у Београду Милан Пауновић.

КАРАБЕГ: Господине Пауновићу, да ли би признавањем независности Косова био прекршен принцип о неповредивости граница?

ПАУНОВИЋ: Апсолутно. Наиме, по начелима међународног права, која су уосталом и потврђена у Резолуцији 1244 Уједињених нација о Косову, а која су нарочито истакнута у Повељи Уједињених нација, територијални интегритет државе је један од основних принципа међународног права и он се мора поштовати. Такође се морају поштовати и међународне конвенције између држава које се тичу граница. Границе између бивше Југославије и Албаније су регулисане 1926. године споразумом у Фиренци и оне и данас важе. Поменуо бих још један врло значајан аргумент у прилог мојој тврдњи. Чувена Бадинтерова арбитражна комисија потврдила је спољне границе свих држава насталих на подручју бивше Југославије и рекла да се оне морају поштовати.

ХАСАНИ: У начелу бих се сложио да је принцип неповредивости граница постојећих држава најстабилнији принцип и норма међународног права. Међутим, проблем Косова треба сагледати у другачијем контексту, то јест у контексту распада бивше Југославије и његовог статуса током тог распада. Није спорно да Резолуција

1244 Савета безбедности гарантује спољне, међународне границе, што је у принципу у реду. Међутим, та иста Резолуција на неколико места наговештава да ће се питање територија решавати у оквиру решавања питања коначног статуса Косова.

ПАУНОВИЋ: Границе могу да се промене само договором. Србија као република и Србија и Црна Гора као држава могу да пристану на промену граница. Ако не пристану, то решење може да буде наметнуто само силом, али то онда није у складу са међународним правом.

ХАСАНИ: По међународном праву није употреба силе ако се неко решење наметне одлуком међународне заједнице. На пример, ако Контакт група или Савет безбедности донесу одлуку којом се намеће одређено решење, то није употреба силе, нити је то нешто што је забрањено по међународном праву. Признање Косова као суверене државе не би значило повреду међународног права.

ПАУНОВИЋ: То не може да уради Контакт група већ само Савет безбедности. Међутим, и он сам, ако донесе такву одлуку, повредиће Повељу Уједињених нација која гарантује територијални интегритет држава.

ХАСАНИ: Србија нема међународно-правно признате границе. Србија није држава.

ПАУНОВИЋ: Како нема? Ја сам вам цитирао мишљење Бадинтерове комисије. Говорим вам о територијалним интегритету Србије и Црне Горе као чланице Уједињених нација. Говорим вам о принципима међународног права, а не о политици. Међународна политика је нешто друго. Са становишта међународног права границе су неповредиве и не могу се мењати без сагласности свих страна у спору.

Дуд Светог Саве у Пећкој Патријаршији

ХАСАНИ: Реците ми по чему би независно и суверено Косово представљало преседан?

ПАУНОВИЋ: Сутра би Албанци који живе у Македонији могли да прогласе независност, па би онда Баскијци и Корзиканци могли да направе своју државу, па Алзашани, па Велшани, па Ирци, па Шкотланђани. Свака мањина би могла да каже - ми хоћемо своју државу. Тренутно у свету постоје захтеви за 700 нових држава. Помислите како би свет изгледао када би сви ти захтеви били услишени.

ХАСАНИ: То је руска теза.

ПАУНОВИЋ: Није то руска теза, то је реалност. Онда би настао хаос, а у свету мора да постоји неки поредак.

ХАСАНИ: То исто је говорио и Милошевић. Његова дипломатија је лансирала тезу да би евентуална независност Косова била преседан и да би то изазвало ланчану реакцију у региону. Тиме су се плашили суседи, првенствено Македонија и Босна и Херцеговина. Међутим, то апсолутно није тачно. Јер, кад би се ишло том логиком никада се нове државе не би створиле, ни 1815., ни 1918., ни 1945., ни 1991. године. Стварање нових држава има везе са међународним правом само онда када се крше обавезујуће норме. У случајевима када је држава створена на геноциду, што је урађено у Босни, међународно право и међународна заједница не признају такве творевине. Иначе, стварање нових држава зависи од односа

снага у датом простору и времену. Кад би се Квебек отцепио, то не значи да би Корзиканци имали то исто право и да би сутра то исто могли да ураде. Нико не треба да се боји независности Косова. Македонци су схватили да је независност Косова у њиховом интересу. Мислим да би негирање независности Косова створило много веће проблеме у региону него њено признање.

ПАУНОВИЋ: Ја сам мислио да ће господин Хасани да потегне неки правни аргумент, међутим, то што он говори је чиста политика. Ја се чврсто држим начела међународног права о заштити територијалног интегритета и неповредивости граница. Сматрам да се то начело мора поштовати и да би свако његово кршење створило хаотично стање у региону и свету.

ХАСАНИ: По међународном праву, интегритет и територијални интегритет апсолутно нису обавезујуће норме. Сви значајни аутори из области међународног права кажу да је интегритет условљен одређеним околностима. Ако социјалне снаге растуре државу изнутра, онда се на тој територији ствара нови државни ентитет.

КАРАБЕГ: Да ли би за признавање независности Косова била потребна нова резолуција Света безбедности?

ПАУНОВИЋ: У сваком случају. Мора да се промени важећа Резолуција 1244. Једино на тај начин Косово може да стекне независност.

ХАСАНИ: Независност Косова не признаје Савет безбедности него индивидуалне државе. Када би међународни фактори донели одлуку да признају независност Косова, Резолуција 1244 би постала беспредметна.

ПАУНОВИЋ: Који међународни фактори?

ХАСАНИ: Сједињене Америчке Државе и чланице Европске уније. Зна се ко су релевантни међународни фактори.

ПАУНОВИЋ: Да би се тако нешто десило мора да се промени Резолуција 1244 Савета безбедности.

ХАСАНИ: Какве везе има та резолуција, ако би независност Косово била призната?

ПАУНОВИЋ: Па има, зато што се Савет безбедности имплементирао у цео процес преговора, одредио специјалног преговарача и зато што се све ради под окриљем Уједињених нација. Ви врло добро знате да то питање може да се реши једино под окриљем Уједињених нација. Никако другачије.

ХАСАНИ: Кога је до сада признао Савет безбедности?

ПАУНОВИЋ: Рецимо, Израел резолуцијом из 1948. године. Донета је Резолуција и направљена је држава Израел.

ХАСАНИ: То је била Генерална скупштина. Она је донела резолуцију о стварању државе Израел и о подели Палестине.

ПАУНОВИЋ: Резолуције Генералне скупштине имају мању валидност од резолуција Савета безбедности.

ХАСАНИ: Савет безбедности се тада бавио само питањем безбедности Израела и суседних држава. Није тачно да је је његовом резолуцијом створена држава Израел. О питању независности и суверености Косова одлучиваће појединачно свака држава. Дискреционо је право сваке државе да одлучи да ли ће да призна Косово или не. Ако појединачне државе признају Косово као државу, Резолуција 1244 постаје беспредметна. Нема потребе да се укида. Уједињене нације су тражиле независност и за Источни Тимор и за Еритреју, али док политички услови нису створени, то није било могуће. То значи да признавање независности не иде преко Уједињених нација, већ је то ствар индивидуалних држава.

ПАУНОВИЋ: Целокупан процес је почео под окриљем Савета безбедности ради мира и безбедности у овом региону. Генерални секретар Уједињених нација Кофи Анан је одредио господина Ахтисарија да преговара са странама у спору и господин Ахтисари подноси извештаје Генералном секретару. Дакле, целокупан процес ће се одвијати под окриљем Уједињених нација.

ХАСАНИ: Шта онда ради Контакт група?

ПАУНОВИЋ: Контакт група је такође добила овлашћења од Уједињених нација и она сарађује са господином Ахтисаријем и са Кофијем Ананом.

ХАСАНИ: Од априла 1994, када је створена, Контакт група делује мимо Савета безбедности. Дејтонски споразум никада не би био донет да није било Контакт групе. Контакт група ће одлучивати и о статусу Косова и о евентуалном признању независности.

ПАУНОВИЋ: Чланице Контакт групе су и сталне Чланице Савета безбедности.

ХАСАНИ: Да, али у Контакт групи су друга правила игре. Уосталом, нису све сталне чланице Контакт групе и чланице Савета безбедности. Немачка није.

КАРАБЕГ: По вама, господине Хасани, о статусу Косова ће одлучивати Контакт група, а не Савет безбедности?

ХАСАНИ: Контакт група ће одлучивати, а одлука ће се формално легализовати у Савету безбедности.

ПАУНОВИЋ: Контакт група не говори о независности Косова, већ је тиму, који је формирао генерални секретар Уједињених нација Кофи Анан, препустила да води преговоре између страна у спору.

ХАСАНИ: Контакт група је дала јасне одреднице по питању граница.

Пећка Патријаршија

Запис о подизању Пећке Патријаршије

ПАУНОВИЋ: Али она не говори о независности Косова.

ХАСАНИ: Не говори ни о подели Косова.

ПАУНОВИЋ: Па ми нисмо говорили о подели Косова, него о спољним границама.

ХАСАНИ: А зашто се онда у саопштењу Контакт групе каже да Косово нити може да се врати на стање пре 1999. године, нити може да се подели, нити може да се припоји суседним државама.

ПАУНОВИЋ: Па зато што је у оквиру Србије и Црне Горе.

ХАСАНИ: То ви тако кажете, али то ћемо да видимо.

ПАУНОВИЋ: То што ви говорите је политика, а ја говорим о међународном праву.

ХАСАНИ: Принципима међународног права не можете објаснити ни Дејтонски споразум, ни споразум из Рамбујеа, ни Охридски споразум у Македонији, па ни саму Контакт групу.

КАРАБЕГ: Новембра прошле године Скупштина Србије усвојила је резолуцију о Косову у којој се каже да ће "свако наметнуто решење прогласити нелегитимним, противправним и неважећим". Скупштина Србије, дакле, унапред проглашава независност

Косова нелегитимним решењем, што значи да неће прихватити ни резултате евентуалног референдума о независности. Дакле, може се десити да становници Косова изгласају независност, а да Србија то не призна. Каква ће у том случају настати ситуација са становишта међународног права?

ПАУНОВИЋ: Држава Србија и Црна Гора, као свака држава која штити свој територијални интегритет, не може да прихвати одлуку референдума којом се Косово проглашава независном државом. Уосталом, Косово не може да изгласа независност док се не заврши преговарачки процес и док евентуално Ахтисари не одобри да се на референдуму одлучује о независности.

КАРАБЕГ: Уколико Ахтисари донесе такву одлуку и становници Косова изгласају независност коју признају многе државе, док је Србија не признаје, каква онда настаје ситуација?

ПАУНОВИЋ: То би било наметнуто решење на које Србија, као демократска држава, не би реаговала оружаном. Чекала би промену политичких околности и када се оне промене успоставиле би се границе Косова.

КАРАБЕГ: Значи Србија би решење тог питања одложила за будућност?

ПАУНОВИЋ: Апсолутно.

ХАСАНИ: Колега мисли да је Србија легална држава, а она то није гледано са становишта међународног права. Када би Контакт група донела решење које фаворизује независност и сувереност Косова, Србија не би могла ништа да уради осим вербалних протеста и протестних нота Уједињеним нацијама и међународној заједници. Срби би морали схватити, као што су схватили Немци 1945. године, да морају бити на неки начин кажњени због политике коју су водили у регији.

ПАУНОВИЋ: Ова ситуација нема везе са Другим светским ратом. Немојте на такав начин да разговарамо. Нити су Срби Немци, нити се ситуација након Другог светског рата може поредити са овом садашњом.

ХАСАНИ: Српско друштво је произвело геноцид.

ПАУНОВИЋ: Ви оптужујете цео народ народ за геноцид. То је у елементарној супротности са људским правима. Ви то знате. Једино појединац може да буде одговоран за геноцид, а не српско друштво, нити иједно друштво на свету, нити иједан народ на свету. Немојте да употребљавате геноцидне реченице. Немојте, молим вас, да народ оптужујете за геноцид.

ХАСАНИ: Српско друштво је произвело режим који је извршио геноцид у регији, први пут после Другог светског рата. И за то морате да платите као што су Немци платили након Другог светског рата. Морате да платите на Косову, као што сте већ платили у Хрватској.

ПАУНОВИЋ: Немојте да говорите о кажњавању народа. Немојте то да радите. Ви сте међународни правник. То није добро.

ХАСАНИ: Колега, Немци су након Другог светског рата били кажњени као друштво. Подељени су 1945. године. То је чињеница. Платили су и извукли су корист из тога. Сада су најдемократскије друштво у Европи.

ПАУНОВИЋ: Ваљда се од 1945. до 2006. године развио појам људских права.

ХАСАНИ: Да се развио, не би опет био извршен геноцид овог пута у бившој Југославији.

ПАУНОВИЋ: Није извршен геноцид.

ХАСАНИ: Ви поричете да је био геноцид у Босни? А шта је Сребреница?

ПАУНОВИЋ: Апсолутно. То ће пресудити Међународни суд правде. Видећемо каква ће бити пресуда. Па, јесте ли правник или нисте? Злочини су чињени свуда. Ви то можете квалификовати као геноцид у своје лично име, али правно гледано то мора да верификује Међународни суд правде.

ХАСАНИ: Ко је утврдио да је у Руанди био геноцид? Тамо су људи осуђивани за геноцид, као што су и ваши лидери осуђивани за геноцид у Босни.

ПАУНОВИЋ: Ко је од српских функционера оптужен за геноцид у Босни? Реците ми једно име.

ХАСАНИ: Од Плавшићке па надаље. Сви.

ПАУНОВИЋ: Они су у Републици Српској. Нису били лидери Србије и Црне Горе.

ХАСАНИ: Они су били марионете ваше владе

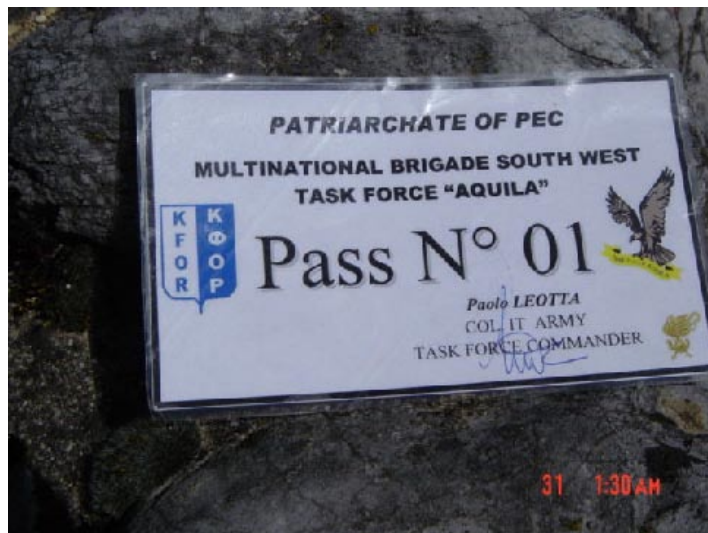
ПАУНОВИЋ: Добро се зна ко је била Биљана Плавшић и она није била лидер Србије. То је друга држава, Босна и Херцеговина.

ХАСАНИ: Анђели су били по Босни, Хрватској и Косову.

КАРАБЕГ: У закључку, да се вратимо на почетно питање. Да ли би независност Косова била преседан са становишта међународног права?

ПАУНОВИЋ: Ја мислим да би била преседан и да се тако нешто не сме допустити.

ХАСАНИ: Стварање суверене и независне државе Косова, као и стварање сваке нове државе у прошлости и будућности, не би представљало преседан.

Пропусница за посету Пећкој Патријаршији

Лидер Либерално демократске партије Чedomир Јовановић о пресецању косовског Гордијевог чвора

КОШТУНИЦА И ТАДИЋ ТРЕБА ДА ПРЕСТАНУ ДА ОБМАЊУЈУ ЈАВНОСТ

Зоран Пановић: Пресецање Гордијевих чворова Србије - Хага, Косова и Црне Горе - је део политике на којој Либерално демократска партија и њен лидер Чedomир Јовановић заснивају део своје "авангардности" на овдашњој политичкој сцени. Ова партија је уникатна и по томе што је уместо фразе, заклетви, виртуелности и окамењених квазипатриотских небулоза, за Косово понудила и јасно решење, а лидер ЛДП нам каже да Србија на независном Косову може само профитирати.

- Србија више не може и не треба да управља Косовом, нити на њему да брани и доказује свој суверенитет, јер је под Милошевићем прво уништила политичку заједницу Косова и Србије коју је обезбеђивала уставна аутономија, а потом је кроз оружане сукобе изгубила и безбедоносну контролу територије. Признање Косова од стране Србије Србима омогућава најповољнији уставноправни положај на Косову. Приступ међусобних уступака је показао своју делотворност и исправност у Дејтонско-париском споразуму и Охридском споразуму - подсећа Јовановић.

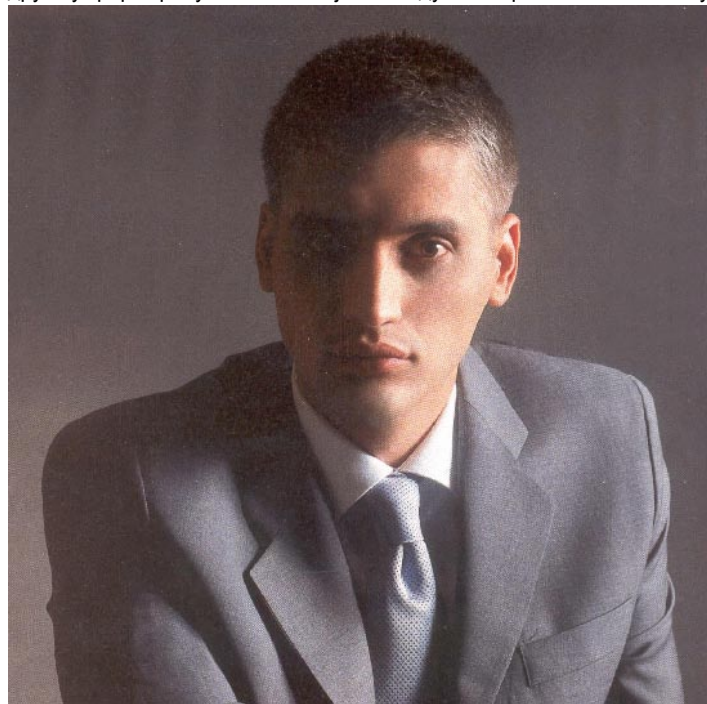
На основу овога, додаје он, јасни су кључеви за постизање српско - албанског договора: "Под један, српско признање независности Косова, а под два, албанско признање статуса српске заједнице као конститутивног народа унутар Косова". Решење би, каже нам Јовановић, било формулисано у уставном споразуму Србије и Косова, преко којег би Србија пренела свој суверенитет на Косову у замену за одређена уставна решења на Косову.

- Према том уставном споразуму, поред признања статуса конститутивног народа, српска заједница би имала, између осталог, и право вета за све будуће промене устава Косова, загарантован минимум српских посланика у косовском парламенту, консенсуално постављање судија уставног суда и јавног тужиоца, примену принципа

позитивне дискриминације у државној управи, репрезентативност односа националних заједница у попуњавању косовске полиције, координацију процеса повратка од стране представника српске заједнице, право на службену употребу српског језика, право употребе и истицања националних симбола. До пуне имплементације уставног споразума, Косово ће имати "условну независност".

■ Ви видите исте узроке "три Гордијева чвора", мада знамо да је на неки начин и Милошевић наследио косовски проблем, додатно га потом заоштравајући?

- Проблеми Косова, односа са Црном Гором и сарадње са Хашким трибуналом самосупследице дубоких деформација карактеристичних за српско друштво и овдашњи политички живот. Веома је важно да ли ће се проблем Косова решавати тако што ће Србија бити актер тог процеса и кроз њега мењати саму себе и стереотипну слику о српском друштву формирану на начин који нам одузима право на квалитетну

перспективу. У 200 година неуспешних тежњи ка модернизацији, тако је очигледан недостатак демократског потенцијала нашег друштва. Ти проблеми су у политичком смислу исказивани и кроз слом "либерала" почетком седамдесетих година прошлог века, кроз "Осму седницу" и експлозију српског национализма као најпримитивнијег одговора на слом комунизма. Уместо демократизације, добили смо политичке елите које су нас још дубље увукле у прошлост, доводећи нас у позицију талаца историјских заблуда и лажно протумачене прошлости. Питање времена и брзине је данас јако важно, јер смо најстарије европско друштво са највишим процентом младих који из њега желе да оду, ми смо најсиромашније европско друштво са технолошки најзаосталијом привредом, ми смо најсиромашније европско друштво са најтежим социјалним проблемима. Колико таква заједница може да постоји?

■ Ви Косово видите као баласт Србије?

- Апсолутно да. У овом тренутку је простор Косова живо благо у које је Србија закорачила једном ногом, док оном другом ногом покушава да се ишчупа из живог блата Црне Горе и Хага. Косову морамо прићи рационално и видети на који начин оно може бити искоришћено како би се наши унутрашњи неспоразуми и слабости трајно превазишли и омогућили нам да у перспективи живимо квалитетнијим животом него што је то био случај са нашом генерацијом током Милошевићеве епохе и са многим генерацијама пре Милошевића. Чињеница је да проблем Косова није произвео Милошевић, али га је он својим погрешним односом само продубио и на крају довео Србију до последње фазе у којој је само потребно онако рачуноводствено констатовати да је век погрешног политичког односа према Косову Србија на крају платила губитком права да управља том територијом.

■ Шта мислите о виртуелном суверенитету над Косовом на коме инсистира званична политика Србије?

- Сви актери решавања косовског проблема у Србији данас воде политику која је опис постојећег стање. Фраза "више од аутономије, мање од независности" је заправо оно што нам се дешава данас и то је нешто на шта више нико не жели да пристане. А, с друге стране, то је дефинисано као идеалан циљ наших политичких елита управо због тога што је тај статус кво изговор за избегавање дефинисања одговорности. И то не само оне персоналне, упирањем прстом у онога ко је Косово изгубио, него и оне опште, друштвене, која је услов одбацивања многих заблуда. Појам суверенитета је данас фрапантно трансформисан. Када Коштуница и Тадић говоре о суверенитету, они говоре са позиција Гараганиновог "Начертанија". Када говоре о заштити српских националних интереса, они говоре о заштити територије, а не о заштити људи. Због такве погрешне политике плаћали смо рачуне и у Хрватској, и у Босни.

■ Али, морамо признати да неће бити лако ономе ко мора са српске стране да потпише независност Косова?

- Питање преузимања одговорности у овом тренутку је фундаментално, јер је мање - више, свим актерима решавања косовског проблема данас јасно, не само на основу личне интуиције, већ и на основу реалних планова који постоје, да ће се постојећи статус током 2006. даље трансформисати у правцу стварања реално независне косовске државе која ће онда бити дужна да понуди одговоре на она питања о којима данас наше елите чак и не желе да разговарају, трошећи тако време да та питања буду решена коректније и квалитетније. Ту конкретно мислим на нашу накнадну памет. Апсолутно сам сигуран да би 78. дана бомбардовања, сви прихватили споразум из Рамбујеа. Сигуран сам да би данас кад причамо о Европи као циљу на који ћемо стићи 2020, сви прихватили предлоге представника ЕУ Ван ден Брука, Де Микелиси и Карингтона из 1991. за мирно решење кризе на просторима бивше Југославије. Потпуно је јасно да је од 1999. године, Косово реално независно у односу на Србију и да Србија ефикасно може да утиче на косовска дешавања само кроз споразуме са међународном заједницом.

■ А, шта да радимо ако се прогласи "окупација", ако зазвоне црквена звона и почне нарицање комбиновано с новим заклетвама и паролама о "освећеном Косову"?

- Тачно је да се у Србији ствара атмосфера која практично треба да одржи у животу једну потпуно поражену политику и послужи као оправдање за наше официјелне политичаре и институције у ситуацији када они формализовање статуса Косова као независне државе, истовремено доживљавају и описују као слом Србије. То, истина, јесте драматичан пораз, али само једног дела Србије. Оног прошлости. Али, то је и шанса за стварање грађанске Србије која ће одбацили баласте епоха и омогућити нам да кроз партнерство са светом, Албанцима, Црном Гором, Хрватима и Бошњацима, направимо коначни искорак из недовршене националне заједнице која саму себе уништава 200 година. Лажна патетика и фризирани патриотизам оптерећују нашу политику, али ефекти тога престају са прекидом емитовања тог програма. Рецимо, онг на националној телевизији.

■ Ви ипак, како сада ствари стоје, нећете потписати ништа, па одатле и мало лагоднија позиција за давање савета?

- Ми смо спремни да преуземо одговорност.

■ Ваша прича о независном Косову које почива на Плану "2К" (конститутивност и консензуалност), за некога може бити издајничка, али за некога и утопијска јер, руку на срце, са албанске стране немамо баш шампионе демократије?

- Не треба идеализовати албанску политичку сцену, али у фокусу наше политике мора бити Србија. Све док смо ми мусави од барута Милошевићевих ратова, и флекви од крви њихових ратних злочинаца, албанска политичка заједница ће бити много ближа свету који пресудно утиче на нашу будућност. Албанска страна ће сама морати да понуди одговор на све проблеме које буде стварала својом неспособношћу, као што се то данас очекује од Србије.

■ Да је Ђинђић жив, да ли би се сложио са вашим програмом за Косово?

- Сасвим сигурно да би Ђинђић оперисао Србију без анестезије као што то радимо и ми. Ја не желим да будем тај који ће ту тежину наших ставова улепшавати ослањањем на политику Зорана Ђинђића. Али, ако је нешто била основна референца визије тог човека, онда је то била брига о животу.

■ Сматрате ли да су тезе да је Ђинђић "убијен због Косова" покушај релативизације правих разлога његовог убиства?

- Наравно. Пошто је политика прошлости дефицитарна са потенцијалом, сем ако он није у смрти и разарању, она стално, као "елијен", покушава да пронађе нови простор у коме би онда себе представила другачијом, па се онда и Зоран Ђинђић, истина након убиства, описује као човек који је доживео неко "национално просветљење", при чему то раде исти они људи који су га 1. марта, дан пре убиства, оптуживали да је издајник када инсистира на брзом и ефикасном решавању косовског проблема

■ Преговори у Бечу су политичка фарса

- Ми не знамо како иду преговори у Бечу. Коштуница и Тадић као копредседници тимова морају да престану да обмањују нашу јавност и да јој у потпуности саопште истину о сваком свом контакту са представницима косовских Албанаца или међународне заједнице. Зашто су сви стенограми са бечких преговора проглашени за тајну? Зашто нам се ускраћује право да ми видимо да су ти преговори фактички политичка фарса која почиње тако што албанска или српска страна издекламује своје ставове, а међународни преговарач каже, пошто су се обе стране изјасниле, да прелазимо на другу тачку. Драматично ће се убрзати процес и то је најављено кроз нове иницијативе Ахтисарија. У другом полугодишту 2006, међународна заједница ће ставити пред Београд и Приштину документ у ком она види гаранцију квалитетне перспективе Косова, уместо данашње фрустрирајуће ситуације. То ће бити формула "узми или остави", при чему албанска страна неће имати разлога да тако нешто одбаци, док наши политичари имају пуно личних интереса да се од тог решења дистанцирају јер би његово прихватање било увод у редефиницију Србије, што је предуслов за стварање модерне Србије у којој они немају шта да траже јер је њихова визија Србије, визија 19. века. Ово је земља која се од Петог октобра толико пута потрудила да пошаље поруку да Милошевић није њен најлошији појединац. Због тога ја осуђујем и Коштуницу и Тадића. При чему, много више Тадића јер је он изабран за председника Србије као израз наше наде и жеље да добијемо квалитативну равнотежу наспрам Србије прошлости коју оличава Коштуница као Милошевићев наследник и Томислав Николић као Коштуничин Шешел

ЈОЗЕФ К. И КОСОВО - СТВАРАЊЕ КАФКАЛЕНДА

"Неко мора да је оклеветао Јозефа К., јер је, иако није учинио никакво зло, једног јутра био ухапшен."

Ово је почетак Кафкиног ПРОЦЕСА.

Кад ИРЛ поднесе неки захтев, као што је повраћај куће или надокнада штете, онда почиње нешто слично описано у чувеном роману.

Новоусељени у ИРЛ-ову кућу има право на одговор, али ИРЛ нема право да види тај одговор. Међутим, ИРЛ треба да одговори на непознати одговор супротстављене стране и да поднесе додатне документе, који нису наведени, да би побио непознати одговор.

Узимање у поступак тужбе за надокнаду штете је суспендовано, јер је тако наредио орган правосуђа ПИСУ.

Има ли још сличности?

Има. Срби се називају мањином, али нико не каже по којој логици је неко мањина у својој држави, у којој, од седам милиона

становника, живи пет милиона Срба.

Тражи се rule of law – владавина закона. А онда се каже: Контакт група ће одлучивати (о статусу Косова, прим. писца), а одлука ће се формално легализовати у Савету безбедности.... Принципима међународног права не можете објаснити ни Дејтонски споразум, ни споразум из Рамбујеа, ни Охридски споразум у Македонији, па ни саму Контакт групу.

Логично би било, зато, поставити питање: На којим основама ће почивати било какве гаранције које би требало дати неАлбанцима, житељима КиМ, како оним који су остали, тако и ИРЛ који треба да се врате?

Дејтонским споразумом установљена су два ентитета – Муслиманско-хрватска Федерација и Република Српска. Све је ово надгледало и осигуравало 60000 припадника НАТО-а. Накнадно је, на Берлинском састанку, међународна заједница поставила "Високог представника" - који је постао врховна контрола. Када је дошао Педи Ешдаун, вратио је феудални систем власти, према спољним упутствима новог поретка. Окривљујући Србе за све, тражио је да, попут Немаца, признају своју кривицу и кроз уставне промене укину Републику Српску. Овај лорд протектор, попут таквог прет-ходника у његовој земљи, сматрао је да историја почиње од њега. Забранио је "Горски вијенац" и заборавио ко је учествовао на страни Немаца у Другом светском рату. Он, истина, није био у могућности да отсече, као претходник му његовој земљи, главу краљу, али се зато добро трудио да нестане Република Српска.

Имајући ово пред собом, чему могу да се надају Срби и други не-Албанци на КиМ.

Свака од република бивше СФРЈ одвајала се на исти начин – није коришћена нека велика машта. Не треба ништа друго очекивати ни за КиМ.

Ни на КиМ визија се не разликује од Изетбеговићеве – уместо мултиетничке демократије сањао је о више-кастинском друштву сличном оном у Отоман-ској Империји.

Врло је мало договора које је СПГС испунио са представницима Срба на КиМ, а још мање са представницима Владе Србије.

Од 1998, када се званично сматра да су почели сукоби на КиМ, до данас мало је нових лица на политичкој сцени КиМ.

Роберт Гелбард, представник председника Клинтона за Балкан окарактерисао је ОВК као терористичку организацију јер је убијала суграђане Албанце који нису сарађивали са њом; убијала је српске полицајце; терорисала је православне хришћане. После неколико месеци, уз помоћ Вашингтона и без икакве промене командних структура ОВК терористи постају борци за слободу.

Али, не завршава се ту преображај. По доласку мировних снага, пише Вилијем Монтгомери, амбасадор САД у Београду, бивша ОВК реорганизована је у КЗК – Косовски заштитни корпус под командом генерала Агима Чекуа. Иако су чланови ове организације били одговорни за насиље на КиМ и по Македонији, није се крила идеја да то постане армија независног Косова. Имајући ово у виду мало ко од Срба би могао да се осећа сигурним и да му буде пријатно са таквом војском. Не базирајући се на то, УНМИК 2003. објављује осам стандарда људских права за цивилизовано понашање албанске већине на КиМ. То су: одржив повратак оних који су доживели етничко чишћење; слобода кретања; функционисање демократских институција, успостављање владавине права... Било је одлучено да ови стандарди морају да се испуне пре почетка било каквих разговора о статусу.

Иако је мало тога испуњено, односно испуњење постоји само у траговима, почели су разговори у Бечу. Догађаје од 17. марта 2004. међународни представници су узимали као разлог више да се изађе у сусрет „фрустрираним“ Албанцима.

Почучени примером Дејтонског споразума, Албанци одбацују било какву идеју српског ентитета, сличног Републици Српској. Они захтевају независну државу.

С друге стране, Влада Србије се позива на Резолуцију 1244 и међународно право, захтевајући да КиМ остане у Србији. Нуди се суштинска аутономија, јер она обезбеђује права мањина и заштита српски светиња, црква и манастира на КиМ, као и враћање њихових одузетих поседа. Јер, треба спојити питање верске слободе заједно са питањем реституције које је водећа поента и у верској слободи у САД. Црква мора да има право на своје имање. Исто важи и за слободу кретања, као основним људским правом, да човек не може испунити своју верску слободу без слободе кретања.

ПРОТИВ НЕЗАВИСНОГ КОСОВА	ЗА СУШТИНСКУ АУТОНОМИЈУ У СЦГ
Независност Косова и њен вероватни моноетнички карактер представља би стварање друге албанске националне државе. Према UNDP-у, постоји 5000 различитих етничких група које живе у 200 земаља на свету, а 509 су "мањине у опасности" које се сматрају политички дискриминисаним. Велики број њих сања о аутономији. Зашто да једна нација, албанска, добије 2 државе?	Све земље у свету у којима постоје сецесионистичке тенденције, као Русија, Кина, Шпанија, Индија, биле би захвалне јер не би било опасног преседања
Кључни задатак требало би да буде да се косовским Албанци-ма дају максималне могућности и реална средства за остваривање будућности бет осећаја угрожености, али и без претњи интересима других. Постоје многа могућа решења: суштинска аутономија, конфедерација, Косово као европски регион, модел Хонг Конга (једна држава – два система), Јужни Тирол, Баварска...	УН би имала основу поштованог међународног законског система, а њен представник Ахтисари био би иза заступања једног историјског споразума, а не наметнутог решења
Ако цела југоисточна Европа иде према европским интеграцијама и чланству у Европској унији – где границе више нису "важне", ако је процес у токи и треба да се заврши у следећој деценији, зашто стварати у срцу европе нову државу? Зашто по сваку цену стварати границе које за неколико година треба уклонити? Где је логика европске интеграције у независности Косова?	На крају би победила мултиетничност и идеја Европе. Захваљујући заштити својине и безбедности српских православних споменика омогућио би се повратак макар дела од 220000 расељених. На крају би тријумфовала људска права, слобода кретања и достојан живот праћен од стране Европске Уније и ОЕБС-а.

Када се има у виду последња реченица прегледа – где је логика стварања и остваривања европских интеграција, ако КиМ треба да буде независно – јасно је да то може да буде интерес оних који желе нестабилну Европу, Русију, Кину, Индију и могућност додатних заплета. А то значи да треба да се створи један кафијански свет, један Кафкаленд.

Делегација Српске православне цркве после повратка из посете САД ДЕЦЕНТРАЛИЗАЦИЈА УСЛОВ ЗА ОПСТАНАК СРБА НА КОСОВУ

Београд - Делегација Српске православне цркве која је током двонедељне посете САД у Вашингтону и Њујорку разговарала са званичницима америчке администрације и УН, као и са представницима верских заједница и организација, свим саговорницима је истакла значај питања заштите и обнове цркава и манастира, повратка прогнаних Срба, реституције одузете црквене имовине и децентрализације локалне управе на Косову и Метохији, изјавио је јуче на конференцији за новинаре шеф делегације епископ шумадијски Јован (Младеновић).

Чланови делегације СПС су нагласили да сва "ова питања извиру једна из других", али је "децентрализација која би косовским Србима требало да омогући директне везе са Београдом" - услов за опстанак српске заједнице на КИМ. Владика Јован каже да је у свим разговорима "истицано да делегација СПЦ нема политичку мисију, али да су ставови које она заступа усаглашени са председником и премијером Србије". Он је нагласио да је "по питању КИМ став Цркве и државе идентичан", а делегацији је у САД речено да ће "сви захтеви који буду стављени на сто пре доношења решења бити разматрани". Као конкретан резултат посете, јеромонах Иринеј (Добријевић) је навео најаву специјалног представника САД за преговоре о Косову

ВЛАДИКА ГРИГОРИЈЕ:

СПЦ не крије ратне злочинце

- СПЦ не крије ратне злочинце. Сваком ко се добровољно предао Хашком суду СПЦ је дала сагласност, благослов и то оценила као херојски чин. Наши храмови су отворено и свако може да провери да ли Црква неког скрива. Уместо што се ослања на сензационалистичко писање појединих медија, међународна заједница би требало да разговара са патријархом, Синодом и надлежним црквеним институцијама - рекао је епископ захумско-херцеговачки Григорије (Дурић), говорећи о полемици коју су у вези с Хашким судом чланови делегације СПЦ водили у УН с амбасадором Велике Британије у Контакт групи. Владика Григорије осврнуо се и на "незрелост косовских власти", која се "огледа и у томе ко је председник косовске владе". - Ако је Агим Чеку председник владе, јасно је колико је стање тешко. Било је потребно да на чело владе дође војник да би тамо направио ред - сматра владика Григорије

Френка Визнера да ће током његове предстојеће посете Београду разговор о безбедности косовских Срба бити на првом месту.

Одговарајући на питање да ли је "СПЦ спремна да помогне интеграцију Срба у косовско друштво без обзира на будући статус КИМ, Богољуб Шијаковић, професор Богословског факултета у Београду одговорио је да је то упрошћена интерпретација, јер је у садашњој ситуацији на КИМ реалније говорити о мирној коегзистенцији него о мултиетничком и мултиконфесионалном друштву.

Епископ липљански Теодосије (Шибалић), викар Епархије рашко-призренске, указао је на значај међуверских сусрета и најавио да би почетком маја у Пећкој Патријаршији требало да се одржи таква конференција, чији би домаћин била СПЦ. Како је појаснио, овај сусрет био је заказан за крај јануара, али је одложен на захтев албанске стране, због смрти Ибрахима Ругове.

J. Тасић

Срећне и благословене васкршње празнике свим својим читаоцима жели

"ГЛАСНИК КОСОВА И МЕТОХИЈЕ"

ХРИСТОС ВАСКРЕСЕ - ВАИСТИНУ ВАСКРЕСЕ!

**ГЛАСНИК
КОСОВА И МЕТОХИЈЕ**

Адреса редакције: Македонска 25/III, 11000 Београд, тел./факс: +381 11 3373-841,
E-mail: kerp@eunet.yu, www.glasknik.co.yu, www.decani.yunet.com, www.kosovo.com

Главни и одговорни уредник: г. Бранислав Скробоња. Уређивачки одбор: Протосинђел Сава (Јањић),
Јеромонах Иринеј (Добријевић), Јеромонах Василије (Делић) и Јерсе г. Срђан Јаблановић. Технички
уредник: г. Зоран Ђурићанин. Стручни сарадник: Гордана Векарић (преводилац)

Тел.: 3373-633
лок. 261; 279

Тираж: 5000
Бесплатан примерак

Штампа: „Флеш“, Земун
e-mail: fles@eunet.yu